

Přívlastek (PK)

- Je dalším rozvíjejícím větným členem (VČ).
- PK rozvíjí, tedy blíže určuje, omezuje nebo zpřesňuje význam podstatných jmen (např. **hořká** káva, děti **z Janova**)
- Ptáme se jako na přídavné jméno otázkami: Jaký? Který? Čí? (Jaká káva? – hořká.)
- PK může být vyjádřen:
 - o **Podstatným jménem** (lov **ryb**, krása **zimy**).
 - o **Přídavným jménem** (**zimní** krása, **horké** maliny, **obětavý** Petr, **dětská** četba).
 - o **Zájmenem** (**moje** tričko, **naše** kuchyně).
 - o **Číslovkou** (**dva** žáci, **osmé** poschodí).
 - o **Infinitivem** (touha **zvítězit**, moc **rozhodovat**).

Rozlišujeme:➤ **Přívlastek shodný (PKs)**

- shoduje se s podstatným jménem v rodě, čísle a pádě (Př. **Nová** zkušenost: nová – r. ž., č. j., p. 1.; zkušenost – r. ž., č. j., p. 1.).
- stojí zpravidla před podstatným jménem
- **nový** žák, **stará** učebnice, **moje** kolo, **osmá** třída

➤ **Přívlastek neshodný (PKn)**

- s podstatným jménem se neshoduje (Př. chlapci **z Janova**: chlapci – r. m. živ., č. mn., p. 1.; z Janova – r. m. než., č. j., p. 2.)
- stojí zpravidla za podstatným jménem
- lavička **v parku**, dar **z lásky**, kamarád **z Prahy**, učebnice **češtiny**

Pamatuj si:

U PKs se při skloňování mění koncovka jako u řídicího podstatného jména (1. p. mladá žena, 2. p. mladé ženy, 3. p. mladé ženě, 4. p. mladou ženu..)

PKn při skloňování zůstává stále stejný (1. p. láska z pasáže, 2. p. lásky z pasáže, 3. p. lásce z pasáže, 4. p. lásku z pasáže..)

Přívlastek (PK) několikanásobný a postupně rozvíjející

- U všech větných členů rozlišujeme, zda jsou holé, rozvitě či několikanásobné.
 - U přívlastku je nutné rozlišovat, zda se jedná o přívlastek **několikanásobný** nebo **postupně rozvíjející**.
 - Tento rozdíl hraje roli nejen při správném rozboru věty a určování větných členů, ale i při **psaní čárek**.
-
- **Přívlastek několikanásobný**
 - Nejčastěji je vyjádřen přídavným jménem
 - **Oddělujeme je čárkou** nebo souřadící spojkou (např. a, i)
 - Pořadí jednotlivých přívlastků lze měnit, aniž by se změnil smysl vyjádření.
 - Př. **modré, zelené a červené** pastelky; **hodné, zlobivé, poslušné i neposlušné** děti

 - **Přívlastek postupně rozvíjející**

- Podstatné jméno je rozvíjeno jedním přívlastkem (*malá holčička*) a celé toto spojení je znovu rozvíjeno dalším přívlastkem (*krásná malá holčička – jedna krásná malá holčička*)
- Bývá vyjádřen přídavným jménem, zájmenem nebo číslovkou
- **Neoddělují se čárkou**
- Př. *dva jehličnaté stromy; naše nová televize*

1. Najdi přívlastky ve větách. Podtrhni je a napiš nad ně jejich zkratku.

Moje maminka uvařila sváteční oběd. Mladí novomanželé tančili první tanec. Na jižní Moravě roste vinná réva. Černé moře můžeme vidět v Bulharsku nebo v Rumunsku. Fíky jsou velmi sladké ovoce.

2. Rozliš přívlastky shodné a neshodné (PKs, PKn) a urči mluvnické kategorie (rod, číslo a pád):

Bílé květiny: bílé -, květiny -
 Hlavní silnice: hlavní -, silnice -
 Pozdrav z prázdnin: pozdrav -, z prázdnin -
 Cesta mezi poli: cesta -, mezi poli -
 Čtvrté místo: čtvrté -, místo -
 Nákup z Německa: nákup -, z Německa -

3. Převeď přívlastky shodné na neshodné a naopak:

Př. *Janovské děti – děti z Janova*

Právní výklad -	Pražské děti –
Výloha ze skla -	Železná tyč –
Vlajka prezidenta -	Státní hymna –

4. Ve větách najdi a zakroužkuj všechny přívlastky:

Na Novém Zélandu je rozmanitý mořský život. Nový školní rok zpravidla začíná první zářijový den. V zimních měsících bývá mrazivo. Pod vánočním stromečkem ležely malé i velké dárky. V obchodě prodávají zelená, žlutá i červená jablka. Mladý, jarní a přívlastňovací jsou vzory přídavných jmen.

5. V předchozích větách rozliš přívlastky holé, rozvítené a několikanásobné a zapiš je do tabulky:

PK holý	PK několikanásobný	PK rozvítený